

Yttrande över remiss om verkställbarhet av beslut om bygglov, rivningslov och marklov

Boverkets ställningstagande

Boverket tillstyrker förslaget till ändring av plan- och bygglagen (2010:900), PBL, med följande synpunkter.

Författningstexten

Boverket föreslår att den föreslagna bestämmelsen kompletteras med formuleringen ”*utom i fall som avses i 36 – 37 a §§*” för att tydliggöra att beslut med villkor inte är verkställbara förrän villkoret har uppfyllts i enlighet med 9 kap 36 – 37 a §§ PBL.

Verkställbarhet av beslut enligt PBL

Boverket anser att föreslagen bestämmelse om omedelbar verkställighet av beslut inte bör avgränsas till beslut om lov, utan även bör gälla beslut om förhandsbesked, startbesked och slutbesked. Det saknas skäl för att olika bestämmelser ska gälla för när beslut om lov respektive beslut om startbesked och slutbesked kan verkställas. För tydlighetens skull och för att undvika ett osäkert rättsläge bör verkställigheten av samtliga beslut i byggprocessen regleras i PBL.

Särskilt om förhandsbesked

Boverket anser att beslut om att ge positivt förhandsbesked bör omfattas av den föreslagna bestämmelsen. Förhandsbesked kan inte verkställas, tas i anspråk, på samma sätt som lov, startbesked eller slutbesked. Förhandsbesked har rättsverkan vid en kommande lovprövning på så sätt att det som prövats i förhandsbeskedet är bindande. Om denna rättsverkan är att betrakta som ”att ta i anspråk” kommer 35 § förvaltningslagen (2017:900), FL, som träder i kraft den 1 juli 2018, innebära att en ansökan om bygglov med föregående förhandsbesked inte kan prövas innan förhandsbeskedet vunnit laga kraft. Om förhandsbe-

skedets rättsverkan däremot inte är att betrakta som "att ta i anspråk" kan bygglov ges även om förhandsbeskedet överklagas.

Särskilt angående startbesked och slutbesked

Boverket anser att beslut om startbesked och slutbesked bör omfattas av den föreslagna bestämmelsen. I promemorian görs skillnad på startbesked och slutbesked som meddelas för lovpliktiga åtgärder respektive anmälningspliktiga åtgärder. Avsikten med den föreslagna bestämmelsen är att den rättspraxis som gäller för verkställbarhet av beslut om lov ska gälla även fortsättningsvis. Förslaget innebär dock att rättsläget ändras när det gäller verkställighet av startbesked och slutbesked för anmälningspliktiga åtgärder. I nuvarande tillämpning kan startbesked och slutbesked verkställas direkt. Så som det remitterade förslaget är utformat medför det att startbesked och slutbesked när det gäller anmälningspliktiga åtgärder inte får verkställas förrän de har fått laga kraft (jfr 35 § FL). Det innebär att byggandet av komplementbostadshus och andra anmälningspliktiga åtgärder riskerar att stoppas upp genom överklaganden endast med syfte att fördröja processen.

Ett beslut om startbesked i ett lovärende får bara överklagas av sökanden i ärendet (13 kap. 15 § PBL). Enligt den nya förvaltningslagen kan beslut om startbesked inte få verkställas förrän överklagandetiden gått ut (35 § FL). Den föreslagna bestämmelsen kan tolkas som att lovbeslut kan verkställas omedelbart, men åtgärden kommer inte kunna påbörjas förrän överklagandetiden för beslutet om startbesked gått ut. Det skiljer sig från nuvarande tillämpning där beslut om startbesked oftast verkställs omedelbart. Förslaget skulle i så fall innebära en fördröjning i byggprocessen jämfört med nuvarande tillämpning.

Av förarbetena till den nya förvaltningslagen framgår att beslut som inte går någon emot bör kunna verkställas omedelbart (prop. 2016/17:180 s.218). Det finns på så sätt en möjlighet att beslut om startbesked kan verkställas omedelbart även enligt den nya förvaltningslagen. Boverket anser dock att verkställigheten av beslut om startbesked bör regleras i PBL för tydlighetens skull och för att undvika ett osäkert rättsläge. Det finns annars en risk att den föreslagna bestämmelsen i PBL tolkas motsatsvis, att överklagandetiden måste ha gått ut för att beslut som inte rör lov ska få verkställas.

När det gäller slutbesked finns det inte någon särskild reglering av klagorätten såsom för startbesked, utan dessa får överklagas av den som beslutet angår om beslutet har gått denne emot (13 kap. 3 och 8 §§ PBL, jfr 22 § förvaltningslagen [1986:223] och 42 § förvaltningslagen [2017:900]). I promemorian lyfts att praxis ger visst stöd för att ett beslut om att ge slutbesked inte kan anses angå en granne på ett sätt som ger grannen klagorätt. Boverket delar bedömningen att beslut om slutbesked i praktiken kan verkställas omedelbart. Även om det finns stöd i praxis för att en granne saknar klagorätt när det gäller beslut om slutbesked så utgör denna praxis inte något hinder för att en granne överklagar slutbeskedet enbart med syfte att fördröja processen. Den nya förvaltningslagens bestämmelser om verkställighet kan innebära att beslut om slutbesked inte

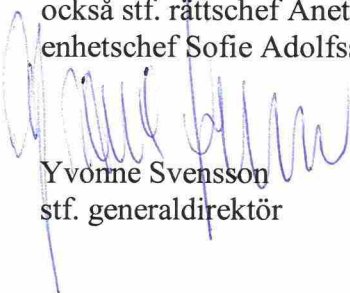
får verkställas innan överklagandetiden gått ut (35 § FL). Det innebär att en byggherre måste avvakta överklagandetiden innan t.ex. en ny byggnad tas i bruk. Det skiljer sig från nuvarande tillämpning genom att det blir en fördröjning då slutbesked oftast brukar verkställas omedelbart. Detta blir särskilt påtagligt för de interimistiska slutbeskeden.

Kommunerna kan behöva ha informationsinsatser för att ändra denna praxis hos byggherrarna. Frågan uppkommer också vad som blir följden av att en byggherre som har fått beslut om slutbesked tar sin byggnad i bruk innan överklagandetiden gått ut, dvs. verkställer beslutet innan beslutet får verkställas. Det finns en möjlighet att beslut om slutbesked kan verkställas omedelbart enligt den nya förvaltningslagen om dessa beslut anses vara beslut som inte går någon emot (prop. 2016/17:180 s. 218). Boverket anser dock att för tydlighetens skull och för att undvika ett osäkert rättsläge bör verkställigheten regleras i PBL.

Särskilt angående ikraftträdandet

Boverket instämmer i bedömningen om att ändringen i PBL bör träda i kraft samtidigt som den nya förvaltningslagen träder i kraft, dvs. den 1 juli 2018. I promemorian anges att med hänsyn till lagstiftningsprocessen kan ändringen träda i kraft först den 1 augusti 2018. Det innebär att lov som beslutas under juli månad 2018 inte kan verkställas innan beslutet fått laga kraft. Det är inte rimligt att verkställigheten av ett lovbeslut blir beroende av i vilken månad beslutet meddelas. Boverket föreslår att ikraftträdandet regleras med en uppgift om tillämplighet innan dess så att bestämmelsen kan tillämpas från den 1 juli 2018 då den nya förvaltningslagen träder i kraft.

I detta ärende har stf. generaldirektör Yvonne Svensson beslutat. Jurist Tove Lundmark Söderberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också stf. rättschef Anette Martinsson Lindsten, avdelningschef Göran Persson, enhetschef Sofie Adolfsson Jörby och jurist Lars Brask deltagit.

Yvonne Svensson
stf. generaldirektör

Tove Lundmark Söderberg
jurist